

דף קו.

עין משפט א.

אה"ע סימן קסט פעיף מד

מד. צריך שיכוונו היבם והיבמה שתהא מותרת לזר בחליצה זו. נתכוין הוא ולא היא, או היא ולא הוא, לא הותרה; אבל חליצה פסולה היא לפוסלה על האחים. לפיכך יבמה שגדלה בין האחים, וראינו שחלצה נעלו של אחד מהם, אסורה להתייבם, שמא כווננו לשם חליצה; וצריכה חליצה כשרה, להתירה לזר; אבל כל זמן שלא ראינו שחלצה לאחד מהם, מותרת להתייבם, ואין חוששין שמא חלצה.

עין משפט ב.

אה"ע סימן קסט פעיף נ

נ. חליצה מוטעת, שאומרים לו: חלוץ לה ע"מ שתתן לך ק"ק זוז, החליצה כשרה, אפילו אינה נותנת לו כלום, ואפילו כפל התנאי^ב. ואע"פ שהחליצה כשרה אף אם לא תתן לו, מכל מקום חייבת ליתן לו, כשאר שכר שכיר לעשות מלאכתן. אבל אם יש טענה שאינה חפיצה בו מפני שאינו הגון לה, והוא חייב לחלוץ אלא שאינו רוצה, והטעוהו שיחלוץ לה על מנת שתתן לו ק"ק זוז, אינה חייבת ליתן לו כלום^ג.

עין משפט ג.

אה"ע סימן קסט פעיף יב

יב. ישבו הדיינים כמו שצריכים לישיב בדין, ויעמדו לפניהם היבם והיבמה, שמצות חליצה לכתחלה, מעומד^ד.

ב. ואפילו אמר לה בשעת החליצה: על מנת שלא תנשאי לאיש, וכפל תנאו, אינו כלום. תשובת הרא"ש כלל נ"ב.

ג. אבל אם נתנה לו המעות או השלישה לו המעות, אינה יכולה לחזור (תשובת רשב"א אלף ר"מ) ועייין לעיל ריש סימן קס"ה.

ד. הגה: אבל בדיעבד, אם חלצה מיושב, כשור (טור). וכן חולה שלא יוכל לעמוד, יוכל לחלוץ מיושב, דכל דבר שאין לו תקנה חשוב דיעבד (פסקי מהרא"י סימן ק"צ). וע"ל סעיף ס"ד בפירוש סדר חליצה.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

עין משפט ד

אה"ע סימן קסט סעיף נא

נא. אמרו לו: חלוץ לה ובכך אתה כונסה, או שאמרו ליה: חלוץ לה שזו מצוה היא ואינה מפסדת עליך כלום, ואם תרצה אחר כך לייבם, תתייבם, וכיוצא בדברים אלו, אינה חליצה להתירה, כיון שלא נתכוין להתירה, אבל נפסלה בכך מלהתייבם, וכופין אפילו בשוטים לחלוץ לה חליצה כשרה.

עין משפט ה

אה"ע סימן קסט סעיף נ

עין לעיל עין משפט ב

עין משפט ו

ח"מ סימן רסד סעיף ז

ז. הבורח מבית הסוהר והייתה ספינה לפניו ואמר לו העבירני ואני אתן לך כו"כ והעבירו אין לו אלא שכרו הראוי לו^ה. היה צייד ואמר לו בטל מצודתך והעבירני נותן לו כל מה שהתנה עמו^ו.

הגה: י"א שבדבר שרגילים ליתן עליו הרבה כגון השבעת שדים^ז או רפואה^ח חייב ליתן לו כל מה שהתנה עמו.

ה. ברייתא ב"ק קט"ז ע"א וביבמות ק"ו ע"א.

אפי' יותר ממה שהפסידו, ונראה שזה לדעה שאינו מחוייב לשפוך את יינו בסעיף ה' בהרמ"א אבל לפוסקים כר' ישמעאל שמחוייב לשפוך את יינו להציל דבש חבירו א"צ לשלם לו יותר מהפסדו וטירחתו הראוי לו, ואם הדבר היה בשבועה או בקנין או ע"י משכון, עיין בפעמוני זהב.

ו. דצייד שאני שאפשר שהיה מרוויח כל כך במצודתו. באר הגולה אות פ'.

ואם אחד הבטיח לחבירו להשתדל דבר מה עבורו בחנם, ואח"כ חזר בו ולא רצה להשתדל רק בשכר, ונתן לו, ואח"כ הנותן תפס ממנו לא הוי תפיסה וצריך להחזיר. סמ"ע ס"ק כ'.

ז. עיין ביור"ד סי' של"ו סעיף ג'.

ח. פירוש היינו בעד חכמת הרפואה, אבל אם פסק על התרופות יותר מדמיהם הרבה יותר מחמת אונס חליו אין לו אלא דמיהם. כ"כ ה"ה בשם הרשב"א ביבמות ק"ו ע"א, והביאו המחבר ביור"ד סי' של"ו-ג'.

הגה: בשדכנות ט אין לו אלא שכרו, אע"פ שהתנה עמו לתת הרבה.

עין משפט ז.

אה"ע סימן קמג סעיף א

א. המגרש על תנאי, אם נתקיים התנאי הרי זו מגורשת ואם לאו אינה מגורשת, ואפי' הוא כהן מותרת לו. ובעינן שיאמר לה התנאי קודם למעשה, ואפי' בע"מ, להפוסקים בסי' ל"ח דגם בזה צריך תנאי קודם למעשה, הדין כך.

עין משפט ז.

אה"ע סימן קסט סעיף יג

יג. מאחר שמסכים היבם לחלוץ, יאמרו לו לבטל כל מודעות שמסר, כמו גבי גט; שאם מסר מודעא תחלה, החליצה פסולה י.

עין משפט י.

אה"ע סימן קלד סעיף ה

ה. לא מסר מודעה ואנסוהו לגרש, אם אנסוהו שלא כדין הגט פסול כ,

ט. וה"ה בסרטור ודלא כמ"ש בדברי ריבות ומהר"י בן לב. ש"ך ס"ק י"ג, ועיין בסי' קפ"ה סעיף י' בהג"ה. וכ"כ בפעמוני זהב. וכתב בביאורים ס"ק ח' דה"ה בפועל ובכל אלו דוקא שנתאנה יותר משתות אז יכול לומר משטה הייתי כך. וכל זה בלא שקיבל עליו בקנין אבל קיבל בקנין סודר חייב לקיים תנאו, ודוקא שלא בדבר מצוה אבל בדבר מצוה כגון השבת אבידה או העבירני במעבורת כשהיה בורח אפי' קיבל בקנין לאו כלום, אם לא שכבר תפס שאין מוצאין ממנו. כ"כ בביאורים ס"ק ח'.

ובשדכנות וסרטור דאינו נותן אלא שכרו דוקא שיש קצבה, אבל במקום שאין להם קצבה נותן לו כל מה שהתנה. שם בביאורים.

ובפעמוני זהב כתב שמלמד שקצבו לו יותר משכרו אין לו ליטול אלא שכר טרחתו ולא יותר שהו"ל דבר מצוה כמו שדכן. ולפי דברי הביאורים אפי' קיבלו בקנין עם המלמד אינו נותן לו רק שכרו.

י. הגה: וכן אם כפו אותו לחלוץ, דינו כמו בגט. ועיין לעיל סימן קל"ד. ואע"ג די"א מצות חליצה קודם, ואם כן כל כפייה היא בדין, מ"מ אין לכוף אלא במקום שנתבאר סימן קס"ה.

כ. משמע דפסול מדרבנן, אבל הב"ש כתב דפסול מן התורה כמ"ש רש"י ור"ן והטור, וכן משמע מסעיף ז' וכן אם אנסוהו עכו"ם אפי' כדין הגט פסול אם לא שאמרו לו עשה מה שישראל אומרים לך, ולא כהרמב"ם סוף פ"ב, ועיין ב"ש ס"ק י'.

ו**אם כדין אנסוהו הגט כשר ל**.

עין משפט כ.

אה"ע סימן קפט פעיף ח

ח. צריך שיכירו שהוא אחי המת, ושהיה בעולמו, וזאת היא אשת המת; ואפי' אין כאן אלא עד אחד שמעיד עליהם, או אפילו קרוב או אשה או עבד או שפחה או קטן שהוא מכיר ונכון, נאמן בכך.

עין משפט ל.

אה"ע סימן קנה פעיף ח

ח אלו שממאנת בפניהם צריך שיכירו אותה ואת בעלה. לפיכך כל מי שיראה שמיאנה בפני שנים יכול לכתוב לה גט מיאון, אע"פ שאינו מכירה, שודאי הכירוה אותם שמיאנה בפניהם. (ודוקא לכתחלה, אבל בדיעבד אפילו שאינם מכירים הבעל רק האשה, סגי) (כ"כ הב"י).

עין משפט מ.נ.

אה"ע סימן קנה פעיף ח

עין בסעיף הקודם

אה"ע סימן קפט פעיף נו

נו. לאחר שחלצה כותבין לה ב"ד שחלצה בפניהם גט חליצה ואם לא כתבוהו לה כל שנים שראו החליצה יכולים לכתבו אע"פ שאינם מכירים לא היבם ולא היבמה שבית דין לא חלצו בפניהם אם לא היו מכירים. וצריכין לשרטטו מפני מקראות שבו (ועי' לקמן בפירוש הסדר סעיף ל"ה):

ל. כגון שהוא חייב להוציא ואינו רוצה ואנסוהו ב"ד עד שהוציא הוי גט, ומ"מ מצוה על כל ב"ד שבכל מקום ובכל זמן גם כשהדין לכופו לגרש לבטל המודעה.

דף קו:

עין משפט א.

אה"ע סימן קסו סעיף א

א. היבמה הולכת אחרי היבם למקום שהוא שם^א, וכי"ד נותנים עצה לשניהם אם לייבם או לחלוץ. ודוקא שבמקום היבם יש שם בי"ד, והוא במקום דירתו^ב, ואם דר בין הכותים או בין הדיוטות שאינם יודעים סדר החליצה אין הולכין אחריו, אלא כופין אותו הוא לילך למקום בי"ד, ויפטור את יבמתו.

עין משפט ב.

אה"ע סימן קמט סעיף ב

בט. מלמדין אותה ואת היבם לקרות, עד שהוא והיא יהיו רגילים, ותהיה יכולה לקרות לא אבה בנשימה אחת. ויש מי שאומר שצריך ג"כ שהוא יהיה יכול לומר: לא חפצתי בנשימה אחת. ויקראו אותה, והיא מעומד, בלשון הקודש: מאן יבמי להקים לאחיו שם בישראל לא אבה יבמי ויקראו אותו, והוא מעומד; לא חפצתי לקחתה^א

עין משפט ג.

אה"ע סימן קמט סעיף ג

מג. נמצא סדר החליצה קוראה מאן יבמי, וקורא לא חפצתי לקחתה וחולצת ורוקקת וקוראה ככה יעשה לאיש ואין הסדר מעכב. ולא עוד, אלא אפילו לא קראה ולא רקקה, אלא שחלצה בלבד, החליצה כשרה. במה דברים אמורים, כשהיו יכולים לדבר, שהרי הם ראויים לקרות. אבל אלם ואלמה וקטנה, אינם חולצין, ואם חלצו, חליצתן פסולה; ואינה כשוטה וקטן, שלא עשו כלום, שאינה נפסלת לאחים ויכולה להתייבם

מ. ממסקנת הגמ' בסנהדרין דף ל"א ע"ב ורמב"ם בפ"ב.

נ. משמע דאם הלך ממקום דירתו, כופין אותו לבוא למקומה, ולא רק למקום דירתו שיצא משם, מנ"י בב"ש.

ס. וי"א שצריך שידקדקו עמה שהיא תקרא: לא אבה יבמי, בנשימה אחת (טור). וכן הוא המנהג. גם ובלא חפצתי לקחתה. וע"ל בפ"י הסדר סעיף ס"א.

את הספרים "דף היומי עין משפט על הדף" ו"מנחת אשר", של הרב מ. אלחדר שליט"א אב"ד בירושלים מעוטרים בהסכמותיהם של גדולי ישראל, ניתן להשיג בהוצאת "כתרים" בטלפון 02-5712225 או 0584150477 email: minchat.aaa@gmail.com

להם או לו. ויש אומרים דה"ה לחליצת חרש וחרשת שאינה כלום. וי"א שחליצתן פסולה, כמו של אלם ואלמת.

עין משפט ד. אה"ע סימן קסט סעיף מב

מב. אחר כך מקריין אותה מעומד: ככה יעשה לאיש אשר לא יבנה את בית אחיו ונקרא שמו בישראל בית חלוץ הנעל. ומצוה לכל העומדים שם לומר: חלוץ הנעל, שלש פעמים. וי"א שגם היבמה תאמר כן.

עין משפט ה. אה"ע סימן קסט סעיף לח

לח. תעמוד נגד היבם, ותרוק בארץ כנגד פני היבם, רוק הנראה לדיינים כשיצא מפיה עד שיגיע לפני היבם. ואם לא ראו הדיינים כשיצא הרוק מפיה, כשרה.

עין משפט ו. אה"ע סימן קסט סעיף מב

עיינ לעיל עין משפט ד

עין משפט ז. אה"ע סימן קסט סעיף מג

עיינ לעיל עין משפט ג

עין משפט זז. אה"ע סימן קסט סעיף כט

עיינ לעיל עין משפט ב

עין משפט ט. אה"ע סימן קסט סעיף נו

נו. לאחר שחלצה כותבין לה ב"ד שחלצה בפניהם גט חליצה ואם לא כתבוהו לה כל שנים שראו החליצה יכולים לכתבו אע"פ שאינם מכירים לא היבם ולא היבמה שבית דין לא חלצו בפניהם אם לא היו מכירים. וצריכין לשרטטו מפני מקראות שבו (ועי' לקמן בפירוש הסדר סעיף ל"ה):

עין משפט י.

אה"ע סימן קמט סעיף לט

לט. רקקה וקלטתו הרוח קודם שהגיע נגד פניו, כגון שהיא ארוכה ממנו, צריכה לרוק פעם אחרת. אבל לאחר שהגיע הרוק נגד פניו, אפילו לא הגיע לארץ, כשרה. לפיכך אם הוא ארוך והיא קצרה, קרינן ביה שפיר בפניו.

עין משפט כ.

אה"ע סימן קמט סעיף מא

מא. אכלה שום או גרגיר וכיוצא בו, מדברים המרבים רוק, והיה רוק זב מפיה, אינו כלום. ונהגו למנעה מלאכול ע כלום.

ע. וכן לשתות, ותמעט בדבור, כדי שיבוא הרוק מעצמו. גם לא תנקר שיניה, כדי שלא תרוק דם (כ"ז בסדרים).